

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kábrtovou ve věci

žalobce: **M. L.**

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**

se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 2. 2021, č. j. OAM-53/ZA-ZA11-VL13-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 2. 2021, čj. OAM-53/ZA-ZA11-VL13-2021 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 17. 2. 2021 zamítl žalovaný žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a to jako zjevně nedůvodnou.
2. V odůvodnění svého rozhodnutí žalovaný správní orgán uvedl, že žalovaný je státním občanem Ukrajiny, s trvalým bydlištěm v Zakarpatské oblasti. Odkázal na vyhlášku MV č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, a její ustanovení § 2, dle něhož ČR považuje Ukrajinu s výjimkou poloostrova Krym a části

Doněcké a Luhanské oblasti, za tzv. bezpečnou zemi původu ve smyslu ust. § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu.

3. Dále správní orgán odkázal na materiál Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu ze srpna 2020, také na to, že z průběhu pohovoru s žalobcem vyplynulo, že využívá své žádosti o mezinárodní ochranu k prosté legalizaci zdejšího pobytu, v neposlední řadě pak na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v Brně (dále jen „NSS“) ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008, ze dne 22. 1. 2004, čj. 5 Azs 37/2003 a ze dne 11. 3. 2004, čj. 6 Azs 8/2003. Uvedená rozhodnutí pojednávají jednak o žadateli, přicházejícím z bezpečné země původu, který musí sám prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, další rozhodnutí pak zdůrazňuje, že poskytnutí azylu je specifickým důvodem pro povolení pobytu na území ČR, který nelze zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, konečně poslední z citovaných rozhodnutí hovoří o nutnosti využití všech prostředků ochrany právního řádu země původu. Žalovaný uzavřel, že žalobce neprokázal, že v jeho případě Ukrajinu za bezpečnou zemi původu považovat nelze a jeho důvody lze hodnotit jako záměr legalizovat zdejší pobyt žádosti o udělení mezinárodní ochrany, k čemuž však tento institut neslouží.

II. Žalobní argumentace

4. Žaloba namítala nedostatečné podklady žalovaného, na nichž byl učiněn závěr o tom, že v případě žalobce lze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu. Podkladová zpráva obsahovala pouze obecné informace, nesouvisející s žalobcem udávaným důvodem vycestování z vlasti, kterým byly obavy z výhrůžek věřitelů. Důkazní břemeno v případě žadatele v tom směru, že pro něho není země původu bezpečným státem, sice leží na něm, nicméně nelze po něm požadovat, aby se přesunulo na jeho osobu kompletně a že správní orgán tak může resignovat na shromáždění přesných a aktuálních informací z různých zdrojů. Zamítnutí žádosti žalobce jako zjevně nedůvodné tento považuje za nezákonné, neboť žalovaný nezjistil stav jeho věci dostatečným způsobem.
5. Žalobce uvedl, že v rámci pohovoru prezentoval problémy a výhrůžky, související s věřiteli, které za určitých okolností mohou být důvodem pro minimálně udělení doplňkové ochrany, a to i z judikatury NSS, konkrétně např. rozhodnutí ze dne 24. 4. 2015, čj. 5 Azs 50/2014. V odůvodnění rozhodnutí postrádá skutkové závěry ohledně případného poskytnutí efektivní ochrany ze strany příslušných státních orgánů země původu a v tomto odkazuje na závěry rozhodnutí NSS čj. 6 Azs 74/2009. V uvedeném směru pak další rozhodnutí NSS považuje za povinnost správního orgánu vést dokazování i k tvrzení žalobce, že se bez určité újmy nemohl obrátit na orgány státu. Žalovaný zde posoudil uvedenou otázku zcela nedostatečně a formálně, rozhodnutí je tak z uvedeného pohledu nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Žaloba navrhla jeho zrušení a vrácení věci k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

6. Z písemného vyjádření správního orgánu ze dne 24. 6. 2021 plyne, že žalovaný s žalobními námitkami nesouhlasí, při rozhodování vzal v úvahu všechny žalobcem tvrzené skutečnosti a shromáždil k nim relevantní a aktuální informace o situaci v zemi původu. Vycházel rovněž z dostatečně zjištěného stavu věci a své rozhodnutí považuje za řádně odůvodněné. Ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu umožňuje zamítnutí žádosti o

mezinárodní ochranu v případě, že žadatel přichází ze státu, který ČR považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel, že v jeho případě zem za takovou považovat nelze. Ukrajina je za takovou zemi považována na základě § 2 vyhlášky MV č. 328/2015 Sb., a to ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu.

7. Žadateli byla dána možnost v rámci seznámení se s podklady rozhodnutí se s informacemi seznámit, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady pro vydání rozhodnutí, případně navrhnout jakékoliv skutečnosti či nové informace, které by měl vzít žalovaný v úvahu. Žalobce se s podklady seznámit nechtěl, žádné další podklady nenavrl.
8. V žalobě žalobce uvedl, že má obavy z výhrůžek věřitelů, avšak v rámci dotazu, zda se obrátil v zemi původu o pomoc na policii či jiné orgány, sdělil, že ne. Posledním místem bydliště uvedl žalobce město Turka, které spadá pod kontrolu ukrajinské vlády, ve vlasti žalobce neměl se státními orgány země žádné problémy. Za této situace se žalobce může obrátit na kompetentní orgány země původu a využít dostupné vnitrostátní prostředky. Nikam se však neobrátil. Pokud by státní orgány země původu nebyly schopné či ochotné odpovídající pomoc poskytnout, tuto skutečnost by bylo možné považovat za azylově relevantní. Z průběhu správního řízení však žalovaný dospěl k závěru, že žádost o udělení mezinárodní ochrany je žalobcem využívána k prosté legalizaci pobytu na území ČR za účelem výdělků, což však nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Uvedená snaha je zneužíváním institutu azylu, žalovaný je přesvědčen o správnosti svých závěrů a navrhl zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

IV. Posouzení věci krajským soudem

9. Krajský soud ve věci rozhodoval bez nařízení jednání postupem za podmínek stanovených dle ustanovení § 51 odst. 1 věty druhé zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“).
10. Krajský soud konstatoval, že ze správního spisu plyne, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 27. 1. 2021, dne 1. 2. 2021 sdělil, že je státním příslušníkem Ukrajiny, naposledy bydlel ve Lvovské oblasti, ve městě Turka, je ukrajinské národnosti. Nikdy nebyl politicky organizován, je vdovec, na Ukrajině má syna. Z Ukrajiny vycestoval 14. 10. 2020 a do ČR přijel další den. Žalobce uvedl, že v ČR měl v r. 2008 pracovní vízum, pracoval zde i v r. 2019 a nyní na základě pasu. Je zdravý. Jako důvody pro svoji žádost o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že jeho manželka uhořela v práci, byla obviněna, že požár způsobila a škoda je nyní vymáhána po něm. Část tohoto dluhu již zaplatil, ale další peníze nemá, syn o problémech neví. Jednalo se o sklad elektrotechniky. V průběhu pohovoru žalobce uvedené skutečnosti rozvedl, sdělil, že manželka způsobila požár neúmyslně, peníze teď chtějí po něm, vyhrožují, že ublíží synovi, dvakrát v průběhu r. 2020 mu telefonovaly neznámé osoby. Zaplatil již 7 000 USD na účet, který mu označil zástupce firmy, kde manželka pracovala. Soudní rozhodnutí nebylo, udělal to, co mu řekli. O pomoc se nikam neobracel, nemá to cenu, ještě by si přitížil. V ČR má kamaráda, u něhož bydlel. Pracoval nelegálně, na fuškách, ve vlasti jiné problémy neměl. Obává se, že by po něm chtěli, aby prodal dům. Rád by v ČR pracoval.
11. Krajský soud po přezkoumání věci konstatoval, že neshledal oprávněnost žalobních námitek v daném případě, neboť argumentaci žalovaného v žalobou napadeném

rozhodnutí považuje za dostatečnou a adekvátní zjištěným okolnostem případu. Krajský soud tedy uzavřel, že pokud by měl rozhodovat danou věc dle skutkového stavu ke dni vydání rozhodnutí žalovaného, žalovaný považoval Ukrajinu za zemi původu, která je u osoby žadatele bezpečná oprávněně, neboť žalobce označil své problémy jako obavy z jednání soukromých osob, které na něm vymáhaly dluh. Žalovaný uzavřel, že Ukrajina je v daném případě na základě výše uvedené právní úpravy považována ČR za bezpečnou zem původu, tudíž splňuje jedno z kritérií takového závěru, a to, že jsou v ní dostupné vnitrostátní právní prostředky ochrany před pronásledováním či vážnou újmu. Vzhledem ke znění ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu – jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze – je z průběhu správního spisu a následně z hodnocení žalovaného v žalobou napadeném rozhodnutí patrné, že žalobce neuvedl žádné reálné skutečnosti, které by mohly vést k závěru, že Ukrajinu za bezpečnou zemi původu v jeho případě nelze považovat. Konečně k obdobným závěrům dospěl i NSS např. v rozhodnutích ze dne 15. 2. 2017, čj. 1 Azs 312/2016, či ze dne 2. 7. 2020, čj. 4 Azs 76/2020.

12. Krajský soud však dále nemohl přehlédnout další vývoj bezpečnostní situace na Ukrajině, kdy je obecně známo z každodenních zpráv hromadných sdělovacích prostředků, že dne 24. 2. 2022 na velké části území Ukrajiny vypukl mezinárodní ozbrojený konflikt invazí vojsk Ruské federace. Krajský soud konstatuje, že v době vydání rozhodnutí žalovaného takto vyhrocená situace v zemi původu nebyla, nicméně již v té době existoval dlouhodobý konflikt na východním území Ukrajiny. Jednou z podmínek pro označení státu za bezpečnou zemi původu je, že „na jeho území nedochází k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu“ – znění § 2 odst. 1 písm. k) bod 1 zákona o azylu, příloha I. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“).
13. Na základě skutečností, uvedených v bodě 12 dospěl krajský soud k přesvědčení, že v daném případě byly splněny podmínky prolomení zásady, upravené zněním § 75 odst. 1 s.ř.s., tedy, že při přezkoumávání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, neboť z judikatury správních soudů lze dospět k závěru, že jedním z důvodů pro prolomení zásady koncentrace řízení je aplikace čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice. Podle tohoto ustanovení musí zajistit členské státy EU, aby měl žadatel v řízení o udělení mezinárodní ochrany k dispozici účinný opravný prostředek, jehož podstatou je alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně posouzení jak skutkové, tak právní stránky věci, které je úplné a ex nunc (tedy podle stavu ke dni rozhodnutí soudu). Dle čl. 52 odst. 1 cit. směrnice se pak povinnost zajistit účinný opravný prostředek ve smyslu výše cit. ustanovení vztahuje na žádosti o udělení mezinárodní ochrany podané po 20. 7. 2015. Vzhledem na včasné neprovedení čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice do vnitrostátního právního řádu má cit. ustanovení přímý účinek, jedná-li se o žádost o mezinárodní ochranu podanou po uvedeném datu – viz rozhodnutí NSS ze dne 10. 8. 2017, čj. 1 Azs 194/2017. Jak plyne z výše uvedených skutečností, je uvedená povinnost povinností právě krajského soudu.

14. Krajský soud si je vědom závěru nálezu Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16, který ve vztahu k aplikaci čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice soudem připomněl, že takto lze uplatňovat pouze takové nové skutečnosti, které žadatel o udělení mezinárodní ochrany buď nemohl bez svého zavinění uvést již v řízení před správním orgánem, anebo k jejich neuvedení měl ospravedlnitelný důvod. V daném případě je krajský soud přesvědčen, že válečný stav na Ukrajině, s ohledem na výše uvedené datum jejího napadení, skutečnost, kterou nemohl žalobce ve správním řízení uvést, představuje. Uvedená skutečnost – válečný stav – je pak dle názoru krajského soudu i specifickou situací, k níž musí soud přihlédnout i z vlastní iniciativy – zde srovnej např. závěry rozhodnutí NSS ze dne 11. 11. 2020, čj. 1 Azs 288/2020. V uvedené souvislosti pak krajský soud považuje popsany konflikt, probíhající v současné době v zemi původu žalobce, za obecně známou skutečnost, kterou není potřebné dokazovat při jednání soudu a soud dospěl k přesvědčení, že absence ústního jednání do práv účastníků řízení žádným způsobem nezasáhne.
15. Krajský soud dospěl k závěru, že Ukrajina – zem původu žalobce – v době současné nemůže být považována za bezpečnou zemi původu, tedy tak, jak ji má na mysli právo EU i zákon o azylu. Vzhledem k tomu, že ozbrojený konflikt již neprobíhá pouze na východním území Ukrajiny – Luhanská a Doněcká oblast – ale má podstatně širší rozsah, bude na správním orgánu, aby intenzitu ozbrojeného konfliktu v návaznosti na příslušnou právní úpravu v novém řízení aktuálně a vyčerpávajícím způsobem zhodnotil, a to i s přihlédnutím k dosud učiněným opatřením mezinárodního charakteru, např. předběžnému opatření Evropského soudu pro lidská práva ze dne 1. 3. 2022, vydanému na žádost Ukrajiny, kdy soud vyslovil mj., že současná vojenská aktivita, zahájená 24. 2. 2022 v různých částech Ukrajiny, vyvolává skutečné a trvající riziko vážné hrozby porušení práv civilního obyvatelstva, zaručených Evropskou úmluvou o lidských právech.
16. Po přezkoumání věci dospěl krajský soud k závěru, že rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 2. 2021 nemůže jako zákonné a správné v současné chvíli obstát, a to z důvodů, uvedených výše v bodech 12 – 15. Krajský soud reagoval na pozdější skutkový vývoj věci na Ukrajině, který posuzoval dle čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice, je přesvědčen, že skutkový stav, který vzal žalovaný za základ odůvodnění svého rozhodnutí, vyžaduje rozsáhlé doplnění (§ 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.). V novém řízení pak nebude prostor pro vyřízení věci dle § 16 odst. 2 zákona o azylu, nýbrž k vydání rozhodnutí, které posoudí podmínky všech forem mezinárodní ochrany k situaci na Ukrajině, která bude v době rozhodování správního orgánu aktuální. Vysloveným právním názorem soudu je žalovaný vázán s odkazem na ustanovení § 78 odst. 5 s.ř.s.

V. Náklady řízení

17. Výrok o náhradě nákladů řízení soud odůvodňuje ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož má nárok na náhradu nákladů řízení účastník, který byl ve věci úspěšný. Tím byl v daném případě žalobce, který však žádné náklady řízení nevyčísлил.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního

soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 29. března 2022

JUDr. Jana Kábrtová v. r.
samosoudkyně